

Niamuno Sargas

broliams Lietuvininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas penunciją išbūdamas, laštūja prie arcžiausiojo pušto ar per gromatnešį apsteliutas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuvė priima apsisisteliavimus.

Apšakymai į Niamuno Sargą įstatomieje laštūja po 10 peningiu už ložną smulkeis raštais išspausť eilę ir yra šio laikraščio spaustuvėje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima rėdytojas Ragaineje (Ragnit).

Nr. 12.

Ragaineje penuncijoje 12. decemberį

1884.

Lietuvininkai užprašomi weikliausei ant ateisencijoje meto bertainio apsisisteliuti kas nedėle išeinantįjį

Niamuno Sarga.

Wisi puštai, gromatnešei ir pati laikraščio spaustuvė priima apsisisteliavimus už 35 pf., su atnešimu į namus 50 pf. ant bertainio meto.

Rėdyste „Niamuno Sargo“.

Tikriejie uždavimai wokifšiosios kultūros prie Niamuno.

(Priemazga.)

Didžioji Rymijonų cėcorystė sugriuvo tiktai dėl išnykimo mažųjų, savo žemę apgywenancijui, gywatiniuku, kurie wiens po kito ar merginels, ar liksininkais, ar walfunais pawirsdavo ir taip ant galo rymijoniškąjį waldžią be jokiu tikru, stivriu ir wėnu padonu paliko, taip kad įpūlimai fitu — nemoftu, ale drutu — giminiu bei genčių je lengwei parwersti galėjo. Ir Anglijoje (Englante) pamazi nusidawusysis išnykimas mažųjų gywatiniuku wiena iš didžiausiųjų priegadu yra, kurios ateisencizame laike waldžiai daug nerimasties wadaryti galės. Wisi išmanantieji žmonės ir Wokietijoje su rupeščiu ant nusimazginimo skaitliaus mažųjų gywatiniuku tebžiur ir klausia, ką mes gali daryti, kad toks nusimazginimas išwengianas butu. Įpaczei Lietuvoje toks išnykimas mažųjų gywatu daug tantiaus atsitinka, ne kaip fitur, o prieg tam įpaczei cze, dėl keliu priežasčių, dar daug daugiaus išfados gal daryti, ne kaip fitur. O štai, tai dabar wienas iš wchriausiųjų ir swarbiausiųjų uždawimu tikrosios — ir mažumą toliaus, ne kaip po sawo kojomis, matanciosios — wokifšiosios kultūros prie Niamuno yra, kad toki mažųjų gywatiniuku išnykimą su wisa mace stabdytu; nėra toks išnykimas, pagal wisus nusidawimu patyrimus, didžiausiosios išfados (ir žemes apgywenimui ir apgywentojams, ir paczei waldžiai) wchriausiųjų priežasčių ir buwo

ir yra. Musu naujausieji žokanai su jamiu muitais pagelbėti jieškojo. Ką jie gelbės, ateitinė išreikš. Ale tai tik ir dabar jau galime sakyti, kad stipresnios pagalbos, ne kaip muitu, reikės, idant waldžios bei draugystės tikrieji stulpai, butent Lietuwoos gywatiniukai, sawo tikrame ir sweikame stone užlaikomi butu. Kokiu žokanu su tokiu mēriu dar reikės, tai, Diewe dūk, musu waldžia dar tikrame czeše, kol dar maczyti galės, išpažis ir pagal tai warys. Tik wieną daigtą priminti noriu, kurs rasi daug gelbėti galėtu; butent kad bile toks czešas, nors kelios dieneles praėiti turėtu, iki kol toks ukio pardawimas neatfakytinai patwirtintu butu. Už pats žinau toki nusidawimėli, kur wienas man gerai pažįstamas garbingas gywatiniukas, iš nežiniu po paczios smerczio, nusimines ir sawo laufininkystės atgrisęs budamas, su sykiu sawo gražųjį ukį wienam jau daug lietuwiskų laukeliu suglaubusiam gywatiniukui pardawė. Rūčės bene ir gėrimas ir gywas pasifalbėjimas wafare gelbėti gal, kad žmonės tokiu budu lyg be mislies pardātu. Ir mano gerasis prieteliu, man rodos, jau sekanciją dieną besigailėdamas norėjo sawo pardawimą nekū padaryti, ale pirkejas tam tiktai už daug piningeliu pritarti norėjo. Tai mano prieteliu, kaczeigi wisi priėš sawo wale, turėjo nū gražaus ukelio atfiskirti, o daliosios trobos į mēsteli nūgabentos ir ten naujai pastatytos tapė, ir weik kasė žmonės žemę, kur pirma linkšmas gywenimas buwo. Jei pagal žokaną, nors keliu dienele iki patwirtinimo tokio pardawimo butu reikėjus, tai mano prieteliu rasi dar šiandien ant sawo ukelio gywentu, ir kiemelis tik nors wieną turtinę ir naudingą gywatiniuką daugiaus turėtu, kurs jam taip prapūle. Diėwui dėkui, mano prieteliu, kurs nū sawo piningu rods gana gerai maityties galėjo, ale kuriam czešas tik bene atgristi galėjo, naujai apsiwede, ir ant tokio ukio, kur jis naują linkšminantį darbą rado.

Tame patime kieme įpdai syki wieną ukį nupirko, o po tam wisus laukus tarp paties kiemo žmoniu į daug daliu par-

dawė, ale taip, kad jie kelis tukstancius daugiaus gawo, ne kaip buwo dawė. Tai gali numanyti, kokią išladą toks lengwus ukio pardawimas wisiems daro ir kaip butu welytina, toki paproti, kiek galima stabdyti. Ale rods wisi žokanai czia tik negalės gelbėti, jei nebus galima šitos tokios durnystės kakti, butent žmonių paczių norą, iš širdžių išnaitinti. O iš kur atfirado toks žmonių noras, sawo gražius ukius, kuriuos žmonės šep taip drutai laikyti ir taip širdingai myšeli yra papratę, taip lengwei lyg iš langu išmesti? Įpaczei to dėl, kad jiems taip ilgai wis prišnekama buwo, buť Lietuwa tiktai toks kamppalaikis esąs, toli nū didžiosios Wokiečių kultūros — kad kožas tikras wyras nū tokios prigimtos wargingystės ir paikystės kū greičiausei atfiskirti turis, idant ir Wokiečių ir „ponu“ ir tikrosios kultūros dalininku pastotu. Pagal tokią žauną daugumui broliu Lietuwininku bewėik taip jau nusidawė, kaip, pagal Indijos išmintingo wyro gražųjį prilyginimą, wienam Bramanui (klebonui), kurs wieną dieną su gražia karwe (tarp rytinės Indijos žmonių šwentu gywoliu) iš namu išėjo. Keli nenaudelei, jam tą karwę atimti norėdami, ale atwirai tik neišsidirdami, su lytryste atimti apsiėmė. Po wienam tyeziomis ant to kelio įfiradus, kur Bramanas pro kaly turėjo eiti, pirmasis Bramaną sutikdamas sake: „Ei Bramane, tu šwentasis žmogau, ar nesigėdi neczytą gywoli prie rankos laikydamas?“ Bramanas su pilnu panėkinimuėjo toliaus, nei aties mirknių nežiurėjęs nei ant kalbancziojo nei ant karwės. Antrasis nenaudėlis jį sutiko: „Apšaugot, ar kas jau pirm toki daigtą yra matęs? Bramaną, kurs neczytą gywoli prie rankos laiko!“ besijūkdamos sušuko. Bramanas nėto nesake, bet pažiurėjo ant sawo karwės irėjo toliaus. Trečiasis nenaudėlis jį sutiko. Lyg su tikru pasibaisėjimu nusitkreipdamas sake: „Na dabar gana! Tokios biauwybės tik iki šiolei dar nebuwo nei matyti nei girdėti! Štai Bramanas weba neczytą gywoli!“ Tai Bramanas žiurėdamas ir pagal trijų žmonių liudy-

nei sawo atims daugiaus nenufistebamas, bet lyg monais apmonytu besijausdamas paliko karvę (misljudamas, kad ši arba kaulė), o nenaudelei ją ir sugrėbė.

(Dar ne wistas.)

Wytautas, Lietuwoš Didgšis Runingaitis.

Rašo V. A. Crupnelis.

(Priemazga.)

Priekšiniuku giliuse (abazuse) tapė at-
rašta daugybė žabangu ir kitu pramonių
kančinimo, pritaitytu Lietuwiams ir Len-
kams, daugybė audėsiu, išmaršytu smaloje
dėl uzbegimo, žintai bosu wyno. Jagėla
liepė wiskus tūs bosus judausti iš bai-
mės, idant jo kareiwai nepašigertu. Buwo
paimta daugiaus kaip 1000 wėsimu pri-
krautu brangumynais ir maistu, wistas
tapė i Wilnių ir i Krokawą nusiusta.
Atėjo naktis. Prie žibiatuwiu šwiesos
paširodė išgastringa regyba! Ištekėjęs
wynas iš sumuštų bosu susimaižė su
žmonių krauju ir apšėmė didelį plotą,
panašų (prilygstanti) i baisias kruwinas
jūres, kurios plantos lamonai miršta ir
suzėsti...! Garšas giesmės: „Gim-
dytoja Diewo, linksminties“ susiwenyjo
su waitojimais sužeistųjų ir dundėjimu
begancziųjų Kryžoku. Wytautas džiaugėsi,
ir nelaukdamas nė walandos ketino eiti i
Marienburkį, sostapilę žokanininku, bet
Jagėla meldėsi per wisą naktį, o pastui
per tris dienas neėjo iš wietos, dawė
Diewui garbę už pergalejimo pelną; ir
dar tris dienas laisėi ant daigto, norė-
damas parodyti wisiems tikrą ir neabejo-
tiną įweikimą Kryžoku. Nūprosnai jį ka-
bino ir meldė Wytautas! Šis didwyris
geriausėi už kitus numanė, jog laiminga
pabaiga gal buti nū pašistubinimo, iki
Kryžolai neišrinkis saw didįjį mistrą. Iš-
tiesos, Marienburius buwo tufszias. Ši
puikioji pilis wienoje dienoje neteko di-
džiojo mistrо, kamandantu, kareiwu, bran-
gumynu, o ir paties lufszcio ant atei-
gos...! Padūti pagalbą nebuwo kam.
Kiekwienas Marienburiuje laukė ateinant
sumienytųjų waisfu, kad įteikti jiems rak-
tus nū pilies angos ir maldanti susimilimo.
Bet kada praslinko naktis, praėjo diena,
o prieg tam Wokieczių špėgai parašė lin-
kmingą žinę nū Jagelos, tada ir Marien-
burius meldėsi Diewo ir lyg tartum atgiję
statė pastutinę šylą, idant pašistuprintu iš-
rinkti mistrą ir surengti kareiwius; Jagė-
los waisfas wos 24 dieng liepos m. iš
wietos pašijubino, t. y. aštuntąjį dieng
po laimėtos kowos; paėmė pakeleję tulas
Wokieczių pilis, atsidurė pas Marienburkį.
Nejiurėdamas ant to Jagėla ejo wastyda-
mas tikrai paimti sostapilę, sutrinti ant
wisados žokano galybė, ir wiskus ju kraš-
tus sumienyti su Kentija. Bet jau buwo
per wėlai! Marienburius toje gadynėje
buwo stipriausia twirtynė; kamandantas
Endrius Aliauen'as surinko wiskus lū-
siušius Kryžokus, paspejo sutaisyti ir su
penkeis tufszianezais kareiwu ketino gintiesi
iki pašutiniųjų. Wisi aprubės gywentojai
subėgo i pilį, o mėsą patys uždegė: pa-
siliko tik bažnyčia ir rotužė. Ilgai wilkosi
pilies apgulimas. Tūmi tarpu didesnė
dalis menkėsiu piliu noringai pasidawė
Jagėlai, arba tapė su ginklais paimti.

Pilionys jau mislyjo apie pasidawimą, tik
štai išgirbo, kad Germanas, Liwonijos
(Xypłanto) mistras traukia su waisfu ant
pašalpos Marienburiui. Wytautas su
puštinu buriu kareiwu pašistubino jį su-
tikti. Germanas žinojo mie-
liausias mislis Wytauto. Žisai nusiuntė
pas Wytautą pasiuntinį, prašydamas pa-
slėpto pasimatymo; Wytautas ant to sutiko.
Germanas gudrei žadėjo Wytautui sugrą-
žti Žemaitiją, amžiną sujungimą ir san-
dorą su Lietuva, o labiausiai aiškėi išgulbė
jam, kaip pawojinga yra jo sustatams ir
lufszciam auganczių galybė Ventu, ipa-
čiai kad jie priglaus prie sawo žemės Wo-
kieczių kraštą. Wytautas susidumėjo.
Jam kwostelėjo, kad Jagėla užfariantas
pilis jau Lenkamis išdawinėjo, o jam teko
tik dwi pilei. Apšimislų wisą jisai per-
manė, jog Tautonai (Wokiečiai) daugiaus
nepašils, bet wisškas išnaikinimas žokano
(Kryžoku) labai padrutis Kentiją ir su-
griaus jo wisą lufszti: užbėti ir subrutiti
jauwėdytę mylimos jo tewynės. Tūjais
Wytautas pradėjo paslaptomis mažumą
šelpiti Kryžokus. Per Wytauto padėjimą
mistras susipažino su Jagėla ir šis pawe-
lyjo jam atlankyti pilionis, bet kad mistras
sugrįžo iš pilies, apgultieji nenorėjo nė
girdėti apie pasidawimą. Wytautas nū to
laiko trūsė nenoromis; nebuwo kam įtwėpti
narsumo ir wėsti waisfą. Galiaus nejiu-
rėdamas ant maldawimu ir Jagėlos prie-
siegu Wytautas su wisu waisfu mėjo na-
mon. Nūprosnai apgulimas traukėsi dar
iki 19. dienos ragšėjo (septemberio). Ant
galo ir Jagėla atsitraukė, prajudydamas
tokiu budu waisfus garšingo laimejimo,
nės neturėjo įpatybiu nė wadowo, nė po-
lytko ant to, idant gantu saw raudą.
Kaip Wytautas trūsė, mes regejome: trokš-
damas atkeršymo ir besiwelchdamas perga-
lejimo waisfu dėl sawo Lietuwoš, o ne dėl
Ventu, jis rodė stebuklingą narsumą, bet
patyres, kad wisškas išnaikinimas Kryžoku
ir padrutita galybė Kentijos gal buti pa-
wojinga dėl jo mieliausiosios Lietuwoš,
metė wisfą ir atsitraukė. Nėweždint ant
to, garbė tos garšingios kowos, iš kurios
stebėjosi wisą Eiropa, perbėm priklauso Wy-
tautui. Sefancziame 1411 mete tapė pa-
daryta sutarmė su Kryžolais, per kurią
Žemaitija sugrįžo prie Lietuwoš; tokiu
budu Wytautas tapė Wokieczių geradėju,
o šitie jo draugais. (Dar ne wistas.)

Musu kaimynu širdingyste.

(Priemazga.)

Toks tai įturis tu nusidawimu Wy-
cherto. Toliaus rašo nedelraštis Frank-
furtišio laikraščio, kad jie šaunioje pri-
traukiančioje kalboje rašoma.

„Ale ponas Wychertas“, toliaus ra-
šoma, „norėjo tą įpatišką pasiulyti, norėjo
swėti wisai įpatiškus nusidawimus papa-
sakoti, norėjo ne wien papasakoti, bet ir
wyriausėi išreikšti, ko dėl Eiropos widu-
ryje, Wokietijoje labai sena žmonių giminė
miršta“) arba geriaus šakant (norėdamas war-
toti pritinkanti žodi Amerikono Wilsono
dalyje Wygiojo likimo Indijonu) susiurbiami

yra ir — tur buti.*) Papasakojimūse
šisai augstesnyšis, per wienus pašistai-
mus išeinantys mēris tik keliose wietose
teišfikelia, o ir šiczon jį tik keli šaityto-
jai aiškėi teišpažis. Ale kas šiczon nėra
primta, arba wisai negal buti italypta,
toktai įpatiškame suraše praneša. Šiczion
jis dawo apie Lietuwiniukus atidengimus,
kuriūs iš didžiausios dalies papasakojimai
wisai ne būda numanyti.“

„Ponas Wychertas tur teisybė, jei šako
kad Lietuwiniuku laukininku štonas gaisla.
Ale ar ne taip pat yra su tūmi štonu
wisoje Wokietijoje? O ir priežascėi, ku-
riūs šiam paširodymui priweda, mums
— nors iš dalies — ir iš kitu kampu
šenei žinomi. Apšunkinimas utiu su išim-
tinėmis, iš to pašidarantieji nepadorieji
pašilaitymai ir iš gywenimo waranczių
promos, tankei paširodantys noras, ap-
šunkinanczių draugwalgytojų wiskiu
budu, o gana tankei ir per slaptomis
įkreštas žiurkžoles atšikratyti: wis tai prie
Wokieczių buru Rytprusišė ir kitūse kam-
pūse Wokietijos taip pat atsitinka, kaip ir
prie Lietuwiniuku. „Wis per tankei wiso-
kios piktadėjystės ir wisur atsitinka. Ale
kad tūmi tur buti šakoma, kad prie Lietu-
wininku pašalinimas išimtininku per žiurk-
žoles labai tankei atsitinka, arba tankiaus
kaip, ant paweitflo, prie Wokieczių, tai
nors taip ilgai apginczyti, iki šiam —
kaip dumoji — daugiaus ne kaip drašiam
įštarimui tobulas ir pilnas išrodymas
bus prigabenamas. „Wisokie neteisi sušne-
ėjimai (kuntraftai)“, toliaus ponas Wy-
chertas ištaria, „kas dieng atsitinka ir ne-
kas nēšibaisėja liudininku papirkimo ir ne-
teisiu priešiegu, netikriems sušnekejimams
wertybė parupinti, arba dalykam persi-
mainius nū kownos pareigos atšikratyti.
Kas ant wėrnubės ir tikėjimo pašitēda-
mas dirba, yra paškas, kūrjai kito likimo
nepelno kaip buti prigautas.“ Toktai ne
apie wieną dalį Lietuwiniuku šakoma; po-
nas Wychertas nė proces neranda werty,
padaryti paprastę klauzulą bė išrodymo
pastatytu ištarmiu, pagirtinūsius išėmi-
mus“, jis tai šako apie wisus Lietuwiniukus.
Raktytojas rodosi sudo metraščiniui
mentai ašlumo teprikreipias; nēsa šėip
turėtu žinoti, kad wistas, tą jis šiczon
apie Lietuwiniukus papasakoja, a. p. ir
widurinėje ir pietinėje Wokietijoje, atsi-
tinka. „Prie to! — šako ponas Wycher-
tas toliaus —, prisidėda labai lengwus
pašielgimo budas susiejime abėju waisliu
su wiens kitu.“ Wisutinai šakant tai taip
pat wėl tikrai neteisinga. Tik anūse kie-
mūse, kurie prie rubezians gul ir su ma-
karninkais (kuntrabantininkais) arti susi-
rišę yra, mislyja ašyli padabotojai leng-
wig misli šime dalyke turį pripažinti**).
Šiūse užkampūse bui ir moterisšes tan-
kiaus ant degtinės linkstancios ne kaip
šitur; tai wistas iš makarninkystės (pati-
ninkystės) paeina. Ale dabar nei wienas,
kūrjai progą turejo tamsiūsius ir artimū-
sius pašilaitymus su patininkais aiškėi pa-
žinti gauti, nenorės ištarti, kad wieninte-
lei arba wyriausėi Lietuwiniukės moterisš-

*) Matai, ką tie rašo.

Red.

**) Tai tiesiog šakant nėra tiesai; išguldin-
tojas šiu eiliu pacziamė parubėzoje gimęs ne-
wieno tu išmėtinėjimu nėra prityres. Kas at-
sitinka, tai atsitinka ir šitur.

Red.

*) Kad ji nemiršta, bet marinama yra,
žoknas aiškėi mato.

Red.

tes ir mergaites po piktaišais pagundymais suskumpo; Wofietes taip pat žino kur ką gauti ir sulaukti. Ne kitaip stov ir su užmetimu, kad Lietuvininkės moteriškes ant linksmybės einancijos; beje, kur randi wyriausę moteriškes — ir wyrus? — kurios ne mielai pasilinksmintu? Ir tai gerai. — — — Galiausiai Lietuvininkės esancijos tinginės; tai, trumpai sakant, netiesa.

Gromatos nuo Norwegiu kalnynu.

P. rėdytojui „Niamuno Sargo“.
Pasidžiaugiau savo senąjį giesmę — „Užtarimą lietuviškiosios kalbos“ — „Niamuno Sargo“ naujai matydamas išspausť; ale turiu melsťi, kad du daigtu pagerintu butu, kaurėdu šėip giesmės pasijėimui galėtu išladyti. Vienas yra, kad vienas peršėmėlis taip daug spaudos klaidų samyje tur, kad mos galima yra jį tikrai suprašti.

Ji turėtu taip skambėti:
„D ereliui mus“ atšiekiant
„Garbe jū augštesnė wis,
„Jū drašiaus, augšžiaus jam lešiant,
„Džiaugėsi ir mus“ šjirdis.“

Alle swarbesnis dalykas yra, kad per toki peršėgirdėimą faktų buvo, jog kita giesmė žiuponei cecorėnei pasikaityta tapusi. Tai tikrai žinau, kad netapė. Alle ar rasi padėta, tai rods nežinau, ale yra galima; o su timi mēriu juk ir jutaišta tapė. Mes, lietuviškiosios kalbos prietelei, rods negalime savo ant žemės augšžiausis slantėms ponams savo stundas su ta pacia lengvobe padāti, su kuria keli musu priešininkai savo prieštaramumus, savo apšėlbimus, ir savo neteisybes, jei jiems patinka, pagal savo stoną ar buvį, ir iki pacios musu ponu krašės nusiųsi arba nušnibždėti įstengtu. Alle jei mes savo tikrūsius bei teisiūsius pasigūdimas ir dusawimus (dėl Dievo karalystės įspūstijimo ir Dievo žodžio*) panėkinimo) tiktai kas dieng iki krašės musu augšžiausiojo dangiškiojo waldono, po jojo akū tikrai pasižemindami, nusiųsime, tai ans ponas wisu ponu ir karalius wisu karaliu pagal savo žodį**) bene ir mums ant galo pristowės ir gelbės: įpaczei kadangi musu dusawimai juk jojo paties fūmindžiojamosios wyunheijos dėlei***) jopi pasielėia. Numanoma, pati sąžinė musu priešininku tai gerai jaučia, kad ans wisas kėliu lapu (weik bucziau sąkęs: kėliu lapu) šaukimas dėl išnykštanciosios lietuwyhtės“ (šitais žodžiais nesenei wiename laikraštyje stowėjo rašyta) ir dėl „daugyn einanciu wofiskū įžėgnojimu“ (širdžei ir protui kudiėliu wisai swetimaš esanciuju) tiktai wienas ar prisigawimas ar daugiausiai tyeziomis daromas kitu prigawimas yra. Mėsa sąžinė musu priešininku pati tik geriausiai žino, kaip su tokeis įžėgnogimais nusiūdūda, ir kaip stow su ju wertybe. O ir Dievas kartunta tik teisybe išreikš ir tik teisybei gelbės. Tiktai nubėgim pas jį kas mielą dieng, kaip ana našlė ewangelijoje pas savo pong. Nenušimikime, nesiliau-

time: Jis mus tik girdės, jis mus tik išklaūys.

Rašau šitūs žodžius ant tolimu kalnynu Wintėriaus užginimo dienoje — ano Wintėriaus, kūr Wofiečiams ewangelią juu kalboje atidawė o ir tūjaus (wisems kitu kalbu neapšėtojams priešais, ir Wendams juu kalboje atidūti norejo — beje ir ano Wintėriaus, kūr wieną dieng, wisems Diewo žodžio priešininkams ant patygeju, sąkė: „Ezionai stowiu, negaliu kitaip, Dievas man tegelbt!“ Beje Wintėriaus Diemas, ans pats trywienyšis dangiškasis Dievas tegelbt ir mums už jo karalystės teisybe ir už lietuwykluju dukėliu tikrąjį išganymą*) su Dievo mace ir pagalba drutai ir nejudintinai stowintiems!

D-ras G. J. J. S. isz/Gr.

*) Pagal apašt. nusid. 2, 8.

Perzwalga.

Į šwetur.

Englanas. Angliškioji waldžia Trinitato sąloje tikra kraujo praliejimų tarp rytinės Indijos Kuliu, ant tos sąlos dirbusiu, padarė. Szėjie norejo, seną wėros paprotį šėdami, pulkais prie juriu traukti, kokiems angliškiojo guwėnėro (sąkoma, krišćzioniu pasiuntiniams rodyjant) tapė uždrausta. Szėiems wienof tik prie juriu traukiant, žmogiskasis urėdininkas maisto atk pasikaitydines ant Kuliu lėpė šauti. Akies mirkinyje 10 negywu ir 80 ar 90 juzeistu ant žemės gulėjo. Angliškioji presa prasudyjime nekam newertojo darbo guwėnėro iš wieno eina.

Italija matydam, kad kitos žemės „judame paswėtyje“ (Aprikoje) wieną kampa po kito pasisawina, taip pat nenor užpatalyje pasilikti. Ji nesenei prie rytinio krašto Culos mēstą su žemės kraštu po savo waldžia pasipleše.

Prancūzija. Kynezai neketa nei jokiū budu pakajaus nū Prancūzu prašyti. Žie 12 nauju karo akutu išrėdė ant kuriu 24 Wofiečjai po kyneziskū admirolu įwairias wietas įina.

Žuwebai. Žuwebu žemės karaliūnas tampa pramintas Nurnėgijoje karaliaus wietininku.

Masholija. Bultawoje akutus šfiriant wienas tuju prirašytas nūširdžei prie lėtoriū nūškreipės sąsake: „Tai prašau savo 76 rublius atga!“ Wyresnybė tą dalytą pertardė ir weik iššėreikšė, tad lėtori už pažadą nū žalnėrystės išliūsiati priėmė 65 rublius; prie išštyrimo wienof wienas akutus ta pacia prumarde priėjes tapes atstatytas. Lėforei savo „kaltybė“ atliše nepatėmyjo, kad dar wienas ta prumarde atfirado, kūr wienof pristatė.

— Pėterburkyje wėl cėlą pulką nyhlistu suėmė, tarp kuriu ir penki gardo apicėrai randasi.

Aprika. Ir netikras prarakas Madis kūr pietiniame Egipte prieš Ingliūnas karauja, jau atranda priešininku. Taip nekursai kaimynu žemės sultonas nukirėdines penkiems kupčiams iš wyriausiojo mēsto galwas už tai, kad netikramiam paratui ginklu pardawė.

— Pietinėje Aprikoje Ingliūnai wėl su Beczuanais į karą taisosi; gendrolins Warrens su 8000 wyrų ter išsiųstas.

Algai netrukus ir su Transwalties burais jiems reikės susitikti nū kuriu jau syki per nosį gawo.

Amerika. Iš Buenos Ayres sąkoma, kad akštrei kataliskioje Argentynos republike karti kulturos koma išsiwėręsi; re-publikes prėzidentas prisatęs apaštališkam delegatui 24 adynu tarpe žemę prastoti.

Į š Wofietijos.

Perlynas. Cėcorystės kanceleris pranėša, kad padidinimas Piliawos apgintumės uždejimo judumotas.

— Ralėdu atlaidos laikas cėcorystės sąimui nū 18. dēc. ir iki 6. jan. truks.

— dēc. cėcorystės sąimas ginezyjosi dėl ekspatriawones (iš žemės išwarymo) sąkano, kūr norejo centruo (kataliku) partija matyti attolinta.. Po ilgū ginczu galiausiai tas sąkanas tapė panėkintas.

Į š Lietuwas.

Ragainė, 3. dēc. Kreisauškusas pranėšė, kad dar šios sąsijos yra reitalingos: 1) nū Žiliu per Žegerkrutą ant Žemlaūkiu arba Auluwėnu Įsrutės walsczuje, 2) iš Kraupiskos krašto prisiglaudžiant prie sąsijos Warniu Eglininku per Rautenberki į Szoreliu girę ant Diepgaliu link, 3) nū Szilenu arba Drapėnu per Piskainio rubėzių ant Łazdynu link, 4) keli sąsiju galai nuwėdą iki gėlškėldwariu naujai budawotino gėlškėlio Tilžės Ragainės Piskainio Stalupėnu, 5) nū Augštgiriu per Wilkyskius, Wiešwile iki Wėzininku, 6) nū Gaidziu per Ułelsnius ant Įsrutės rubėžiaus ir Gryneides, 7) sąsija nū Rausu ant Lentwieczu link, 8) nū Tilženėliu per Grāstus, Rinczius iki Martininku.

Tilžė, 5. dēc. Kristups Swars iš Swaraitkiemiū tapė dėl neteifios priešėgos ant 1 meto baudžiawos kėlėjimo ir ant 1 meto garbės prapuldymo prasudytas. — 6. dēc. razbaininkas Wōttcher'is iš Briedziules tapė dėl užmušimo ir apiplėšimo Junturio ir primušimo jo pacios ant smercio ir ant 10 metu baudžiawos kėlėjimo prasudytas. — 8. dēc. darbininko pati Amalija Urbkatėne, gim. Neudacherikė iš Tilžės dėl neteifios priešėgos ant wieno meto baudžiawos kėlėjimo ir į paprastias mēnėsinias forawones tapė prasudyta. — 9. dēc. kupczius Monitoras iš Tilžės dėl nuplėšimo tapė 9 mēnėsis kėlėjimo forawotas. — 10. dēc. dėl neteifios priešėgos du kartu newėbūstioji Joane Frėzikė iš Pilwariu ir dėl išwadžiojimo ant to 3 dalykūse atfiskėbūstioji Joane Rėderėne po prisaitintais stowėjo. Rėderėnė ikejo walna, o Frėzikė tapė 1 metu kėlėjimo pakorawota dėl netheziomis darytos neteifios priešėgos.

Klaipėda, 4. dēc. Gale prašotusiojo mēnesio Ditawos karcziamoje tapė wienas 3 mēnėsiu waifinas paliktas. Tėwai, kurie ten pernakwojo ir slapta pasitraukė, nėra dar surasti.

— 5. dēc. Szėcion dėl žmogjudystės į perjėškiojimo kėlėjimą pasodintais, ale iš czia pakurūšis darbininkas Albertas Wensktis yra Rigoje, kur wienoje dirbtuwėje (pabrėkėje) buvo uždarbi radės, suimtas. Jisai jau išsipazinęs, kad wieną iš savo draugu netoli Klaipėdos užmušės.

— Kita metą bus musu mēste išstatymas bitinintystės daigtu ir naudos. Bitininkai iš Lietuwas ir Mozurijos yra

*) Apašt nusid. 2, 8.

**) Lutoš. ewang. 18, 1 ir t. t.

***) Psalmas 80.

ami, tą parodhymo turgų su bitis dalykais aprupinti.

Cigonas.

Prastas ukininkas ant turgaus nupirko mū cigoną arklį. Ant rytojau pasirodė, kad tas arklis, nors ir dar apygreitė, bet ant abėju aklų aklas. Kaip žmogus buvo gerai įsitūmęs tą cigoną, tai per sėlantį turgų tūjau pažino.

Ukininkas: Tai, kaimynai, tu manę apgavai.

Cigonas: Kaip-gi aš tamę, prieteliau, apgavau?

Ukininkas: Per buvusįjį turgų pardavai man arklį, o jis ant abėju aklų aklas.

Cigonas: O-gi bėfas jį galėjo žinoti, kad jis aklas; matai su wadžiomis jį waldai, kur liepi, ten eina, tai ir aš pats apie tai liki žiol nėko nežinojau. Teisybė sakant, mašynas ant geležinio kelio bė aklų, o wienol ir regincziūsius wėja.

Ukininkas: Dėst sawo štukas į šalį, atsiiml arklį ir atidūl pinigų, o kad ne — aš tamę apštyšiu į subbutį.

Cigonas: Kam-gi tam, prieteliau, dar subdžias gaisinti? Dėst šen arklį, aš tam pinigų tūjau sugrąžysiu, dar pridėsiu puškwortę magarycziu. Rą czia kalbėti! Tai — oušfas, o ne arklis.

Ukininkas: Kaip tai aušfas?

Cigonas: Taip, aušfas ir gana, jis romus ir nėko nesibaido. Dideli ponai tyczia akis arklams uždengia su tokeis škurineis lopinėleis, kad nesibaidytu, o šitam nėko nereikia, ko jam baidytiesi, kad

jis nėko nemato. Ne arklis tamę waldo, bet tu arklį, už taigi tam reikalingos jo kojos, o ne akys. E, žmogau, proto tam mažai, toki arklį peiki.

Ukininkas (jau pusėtinai įtikejęs): Ir tai teisybė.

Cigonas: Ko cze tam... aš wisdos teisybė kalbu, mū manęs melo negrėdėsi. Tankei manęs moterės prašo romiu arklį, o kur-gi bė gauši romesnį už atką? Swetimoše šalysje tyczia arklams akis išbado, kad romesni butu, o tu ir arklis imti nenori. Ale ką czia su tawimi kalbėti, dūšk arklį, šę tam pinigai!

Ukininkas (galwą kashdamas): Tai rasi tawo teisybė ir yra.

Cigonas: O kur-gi beatrasi daugiaus teisybės, jei ne pas cigonus. Piktį liežuwei ant musu blogas kalbas pramano, už melagius laiko, o mes teisybė kaip pupas į wisas šalis sėjame. Szitai ką aš tam, žmogau, pašakysiu: atwėst man arklį, nors ir bė galwos, bile tiktai kojos butu swetkos, aš ir toki priimsiu. Dar man bus geriaus, liūbti nereiks.

Ukininkas: Tai tegul saw arklis pašliet pas manę, jei teisybė kalbi.

Cigonas: Taigi, taigi, šenei reikejo susiprasti, o dabar dūl magarycziu.

Wisokla zine.

Kam gal pašakyti šlepiamą daigtą? — Melagiui, dėl to kad ir šakytu, bet nėš netiktetu.

Pas kėpėj (dūnėpi). — Pirkejas: Ar jus neturite gėdos žmones monyti? Už wi-

jus pyragus imate wienotius piningus, o titi yra mažesni! — Kėpėjas: Ne tik kad lygus, bet titi ir didesni...

Du draugu nuėjo pas siuweją. Stupoczių siuwejas pradėjo mērūti; tas įtraukė pilwą ir nekwėpawo. Draugas klausia: Dėl ko nekwėpūji? — Stupoczius: Nenoriu drabuzio daugiaus pripikti....

Turgaus prelia iš Tilžės.

6. dēc. 1884.

	M.	J.	Mf.
Kwieczai, 42½ kilogr.	5	50	7—
Rugei, 40 kilogr.	4	50	5 40
Miežei, 35 kilogr.	3	30	4 80
Amijos, 25 kilogr.	2	80	3 40
Žirnei } rainieji, 45 kilogr.	6	—	9—
} baltieji, 45 kilogr.	6	—	8—
Sėmenai, 35 kilogr.	—	—	—
Lymotai, 50 kilogr.	16	—	—
Koputės, 45 kilogr.	2	20	—
Swieštas, kilogr.	2	—	—
Kiaulėi, tapa	2	75	—
Pywas, eftolyteris (100 lteriu)	24	—	—
Branzwynas, } eftolyteris	28	—	—
} lteris	—	30	—
Kiaulėn., kilogr.	1	—	1 10
Šautėna, kilogr.	—	80	1—
Berkėna, kilogr.	—	80	—
Amincziana, kilogr.	—	80	—
Krūpai praštieji, kilogr.	—	34	—
Amizu krūpai, kilogr.	—	44	—
Sienas, centneris	1	90	2 30
Sziaudai, fapa po 600 kilogr.	18	—	24—

Berlyniškis rublio kursas.

100 rubliu:

4. 213,75 mf.	5. 214,15 mf.	6. 215,60 mf.
8. 214,75 mf.	9. 213,45 mf.	10. 213,00 mf.

Karaliancezianų špyrtus. 10. dēc. 10000 % 42 mf. 25 pf

Apšakymai.

Uteifenczeiiei šwentei

priveltyju sawo gerai zurterūtąjė padėtuwe

tikruju gerai laikytuju wyuu

ant pigiu prekiu.

Wb. Barmann'as,

Tilžeje, štersai ties puštu.

Sefanthjis numeris „Niamuno Sargo“ išeis škaitliuje

5000 exempl.

Per šita numeri ras apšakymai didžiausia praplatinima wisoje Lietuwoje, o ipaczei Ragaines ir Tilžės walschziuse.

Niamuno Sargo redhyte.